

ELEŞTİREL DÜŞÜNME TESTİ

Simay 16 yaşında bir lise öğrencisidir. Basketbol oynamayı, film izlemeyi, arkadaşlarıyla vakit geçirmeyi ve günlük tutmayı çok seven Simay'ın mutlu bir ailesi vardır. Babası Ali, annesi Emine ve kardeşi Nilay ile yaşamaktadır. Ayrıca Simay'ın birlikte vakit geçirmekten çok hoşlandığı meraklı ve tartışmayı seven bir arkadaş grubu vardır: Tuana, Emir, Nejdet ve Belinay. Hepsi aynı liseye gitmektedirler. Simay yaşadıklarını ve etrafında gördüklerini hiç vakit kaybetmeden günlüğüne yazmaya bayılır. Günlüğü onun için bir arkadaş gibidir. Günlüğüne her şeyi anlatır ve orada kendine sorular sorar.

Bu test boyunca yukarıda kısaca tanıtılan Simay'ın günlüğüne yazmış olduklarını okuyacağız. Farklı günlerde tutmuş olduğu bu günlükler ailesiyle ya da sınıf arkadaşlarıyla yaşamış olduklarını anlatmaktadır. Anlatılan her bir günün ardından size o metin hakkında düşünerek karar vermenizi gerektiren bir takım sorular sorulacaktır. Lütfen acele etmeden iyi düşünerek soruları cevaplayınız. Eğer doğru cevabın ne olduğu hakkında **hiçbir fikriniz** yoksa lütfen o soruyu boş bırakarak geçiniz. Ama doğru olabileceğini düşündüğünüz bir cevap varsa, lütfen işaretleyiniz. Ayrıca cevap verdiğiniz soruya **tekrar dönmeyiniz** ve **cevabınızı değiştirmeyiniz**.

1. ÇIKARSAMA

Çıcarsama bir önermeden, düşünce yoluyla bir başka önermeye geçme işi (TDK, 2019) olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle bireyin gözlemlediği ve doğru olduğuna inandığı bir önermeden ya da bir durumdan başka bir önerme ya da yargı çıkarma işidir. Örnek vermek gerekirse hastaneye girdiğini gördüğümüz birinin hasta olduğu durumunu çıkartabiliriz. Bu durum tabii ki doğru olabilir. Ancak hastaneye girdiğini gördüğümüz kişi, orada çalışan arkadaşını görmeye de gelmiş olabilir. Ya da bir yakınını ziyarete gelmiş olabilir.

Aşağıda Simay'ın günlüğünden okuyacağınız her bir metnin altında, o metinle ilgili bazı çıkarsamalara yer verilmiştir. Simay'ın günlüğüne yazdıklarının her birini **doğru olarak kabul etmek durumunda olduğunuzu unutmayınız**. Simay'ın günlüğündeki bu metinlerden hareketle yazılmış çıkarsamalar doğru ya da yanlış olabilir. Sizden istenen metinleri dikkatli bir şekilde okumanız ve altında verilen çıkarsamalar hakkında düşünmenizdir. Çıcarsamaların karşısında şu seçenekleri bulacaksınız.

DOĞRU (A): Eğer verilen metinden, okuduğunuz çıkarsama kesin bir şekilde çıkartılabiliyorsa optik formda A seçeneğini işaretleyiniz. Yani okuduğunuz çıkarsama, Simay'ın günlüğünde yazdığı ifadelerden kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde çıkartılabilmektedir.

YETERLİ VERİ YOK (B): Simay'ın günlüğünde okuduğunuz metinde bulunan bilgilerden hareketle, verilen çıkarsamanın doğruluğu ya da yanlışlığı hakkında bir yargıya varamıyorsanız optik formda B seçeneğini işaretleyiniz. Ayrıca okuduğunuz çıkarsamanın verdiği bilginin doğru olduğunu düşünseniz bile, eğer bu çıkarsama okuduğunuz metinle doğrudan ilgili değilse ve bu metinden çıkartılamıyorsa optik formda B seçeneğini işaretleyiniz gerekmektedir.

YANLIŞ (C): Okuduğunuz çıkarsamanın, Simay'ın günlüğündeki metin ile ters düştüğünü ya da bu metinde bulunan bilgilerin yanlış yorumlanmasından dolayı yazıldığını düşünüyorsanız,

optik formda C seçeneğini işaretleyiniz. Başka bir deyişle okuduğunuz çıkarsama, Simay'ın günlüğünden çıkartılamıyorsa C seçeneğini işaretlemelisiniz.

Testteki soruları cevaplamaadan önce aşağıdaki örnekleri dikkatli bir şekilde inceleyiniz.

ÖRNEK

İstatistiklere göre uçaklar en güvenilir ulaşım aracıdır. Uçakların kazaya karışma oranı diğer ulaşım araçlarına göre daha düşüktür. Buna rağmen en çok korkulan ulaşım araçlarından bir tanesi yine uçaklardır. Toplanan istatistiklere göre yapılan en güvenilir ulaşım araçları listesinin ikinci sırasında ise trenler vardır.			
<u>Yukarıdaki metne göre;</u>	Doğru (A)	Yeterli veri yok (B)	Yanlış (C)
1. En güvenilir ulaşım araçları listesi toplanan istatistiklere göre yapılmıştır.	X		
2. Uçakla yolculuk ederken bir kazaya karışmamız diğer ulaşım araçlarına göre daha düşüktür.	X		
3. Uçakların kazaya karışma oranı oldukça yüksektir.			X
4. Uçaklar trenlere göre daha konforlu bir ulaşım aracıdır.		X	

Yukarıdaki örnek incelendiğinde, birinci ve ikinci çıkarsamaların verilen metinden kuşkusuz bir şekilde çıkartılabildiği görülmektedir. Yani birinci ve ikinci çıkarsamadaki bilgiler verilen metinle örtüşmektedir. Üçüncü çıkarsama ise verilen metindeki bilgilerle ters düşmektedir. Dördüncü çıkarsamanın doğruluğu ya da yanlışlığına karar vermek için yeterli bilgi metinde verilmemiştir. Yani metinde tren ve uçakların konforuyla ilgili hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Dolayısıyla biz dördüncü çıkarsamanın doğru olduğunu düşünsek bile, bu ifade verilen metinden çıkartılamadığı için doğru cevap "Yeterli veri yok" seçeneğidir.

Şimdi Simay'ın günlüğünden alınmış olan aşağıdaki metinleri okuyabilir ve bu metinlerin altında verilen çıkarsamaları değerlendirebilirsiniz. Her bir çıkarsamanın karşısında bulunan "Doğru (A)", "Yeterli veri yok (B)" ve "Yanlış (C)" seçeneklerinden doğru olduğunu düşündüğünüz seçeneği optik formda işaretleyerek cevabınızı verebilirsiniz.

Birinci Metin

5 Mart 2018			
Sevgili günlük, Bugün erken kalktım, çünkü okul vardı. Öğretmenimiz yine bize ilginç bir sunum yapacaktı. Sunum şehrimizde olacak fuar ve festivallerle ilgiliydi. Benim en çok ilgimi çeken kitap fuarıydı. Okulda öğrendiğim bu bilgiyi her zaman olduğu gibi eve gelir gelmez bizimkilere anlattım. Kardeşim hariç hepimiz çok heyecanlandık. Şimdiden alacağım kitapları araştırıp imza alacağım yazarları listeliyorum. Yarının daha da iyi olacağını umarak sana iyi geceler diliyorum.			
<u>Yukarıdaki metne göre;</u>	Doğru (A)	Yeterli veri yok (B)	Yanlış (C)
1. Simay her gün erken kalkar.			
2. Simay'ın öğretmeni ilk defa sunum yapmıştır.			

Lütfen bir sonraki sayfaya devam ediniz... 2

<u>Yukarıdaki metne göre;</u>	Doğru (A)	Yeterli veri yok (B)	Yanlış (C)
3. Simay'ın şehrinde oyuncaklarla ilgili de bir fuar olacaktır.			
4. Simay'ın şehrinde başka fuar ve festivaller de olacaktır.			
5. Simay her gün günlük tutmaktadır.			

İkinci Metin

7 Mart 2018			
Sevgili günlük, Bugün günüm harikaydı. Biyoloji sınavının sonuçları açıklandı. Ben 87 almışım. Sınıftaki en yüksek notlardan bir tanesi. Güzellikler sadece bununla da bitmiyor. Arkadaşlarla birlikte çok merak ettiğimiz bir filmi izlemek için sinemaya gittik. Merak etmekte haklıymışız. Bence gittiğimize değdi. Ama sanırım Hira benimle aynı fikirde değildi. Her şey bu kadarlık. Daha da fazlası olsa resmen uçabilirdim. Hoşça kal!			
<u>Yukarıdaki metne göre;</u>	Doğru (A)	Yeterli veri yok (B)	Yanlış (C)
6. Simay ve arkadaşları sinemaya otobüsle gitmiştir.			
7. Hira izledikleri filmi beğenmemiştir.			
8. Simay sınıf arkadaşlarıyla birlikte sinemaya gitmiştir.			
9. Simay film izlemeyi çok sevmektedir.			
10. Biyoloji sınavının sonuçları sınıf panosuna asılmıştır.			

2. KARŞIT GÖRÜŞLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Karşit görüş bir teze veya iddiaya karşı getirilen yeni ve farklı düşünce (TDK, 2019) olarak tanımlanabilir. Karşit ise tek başına birbirine zıt veya aykırı anlamına (TDK, 2019) gelmektedir. Bir sorunla ilgili çözüme ulaşırken farklı kişilerin görüşleri alınabilir. Bu görüşlerden bazıları birbirine karşit olabilir. Dolayısıyla bir sorunla ilgili çözüme ulaşmaya çalışırken, dinlediğimiz bu karşit görüşlerin hangisinin güçlü hangisinin zayıf olduğunun belirlenmesi gereklidir. Bir görüşün güçlü olabilmesi için, sorunla **doğrudan ilgili** ve **önemli nedenler** içermesi gereklidir. Ancak görüşün kendisi önemli nedenler içerse bile **doğrudan sorunla ilgili değilse**, sorunun çözümü için zayıf bir görüştür.

Aşağıdaki Simay'ın günlüğünden metinler ve bu metinlerin altında farklı kişilere ait görüşler yer almaktadır. Bu testi cevaplarken okuduğunuz görüşün **doğruluğu** ya da **yanlışlığı** hakkında karar vermeyeceksiniz. Sizden istenen bu görüşlerin "GÜÇLÜ (A)" ya da "ZAYIF (B)" olduğuna karar vermenizdir. Dolayısıyla okuduğunuz her bir görüşün **doğru olduğunu kabul ederek**, bu görüşün **GÜÇLÜ** bir görüş olduğunu düşünüyorsanız optik formda **A seçeneğini**, bu görüşü **ZAYIF** olarak değerlendiriyorsanız optik formda **B seçeneğini** işaretlemeniz yeterlidir.

Testteki soruları cevaplamaadan önce aşağıdaki örnekleri dikkatli bir şekilde inceleyiniz.

ÖRNEK

Sorun: "Çocuklar kendi odasını temizlemeli midir?"	Güçlü (A)	Zayıf (B)
1. Evet. Çünkü bir evin temizliğinde herkes kendine düşeni yapmalıdır. Çocuklar da kendi yaşam alanları olan odaları temizlemelidir.	X	
2. Evet: Çünkü temizlik yapmak bence çok eğlencelidir. Bu yüzden herkes kendi odasını temizlemelidir.		X
3. Hayır: Çünkü temizlik yapmak beni çok yorar. Bence çocuklar kendi odasını temizlememelidir.		X

Yukarıdaki birinci görüş sorunla doğrudan ilgili ve çözümüne ilişkin önemli nedenler sunmaktadır. Dolayısıyla bu seçenek güçlü bir görüştür. Bu sebeple ilk soru için optik formda A seçeneği işaretlenmelidir. İkinci ve üçüncü görüş ise sorunla doğrudan ilgili olmasına rağmen sundukları nedenler önem arz etmemektedir. Çünkü bu iki görüş sorunla ilgili oldukça kişisel nedenler sunmaktadır. Ayrıca her iki örnek de sunduğu görüşü desteklemek için alakasız nedenler belirtmektedir. Dolayısıyla ikinci ve üçüncü sorular için optik formda B seçeneği işaretlenmelidir.

Şimdi Simay'ın günlüğünden alınmış olan aşağıdaki metinleri okuyabilir ve bu metinlerin altındaki farklı kişilere ait görüşleri değerlendirebilirsiniz.

Birinci Metin

Bu bölümde yukarıdaki örnekte olduğu gibi verilen sorun hakkında görüşlerini bildiren kişilerin görüşlerinin **güçlü** olduğunu düşünüyorsanız optik formda **A seçeneğini**, bu görüşlerin **zayıf** olduğunu düşünüyorsanız optik formda **B seçeneğini** işaretleyiniz.

20 Mart 2018
Sevgili günlük, Bugün okulumuzda bulunan münazara kulübünün bir etkinliği vardı. Bu etkinlik kapsamında kulübe üye öğrenciler ile birlikte okulumuzun toplantı salonunda toplandık. Kulübün sorumlu öğretmeni de bizimle birlikteydi. Bizim düşünmemiz ve görüşlerimizi paylaşmamız için ilgi çekici konular hazırlamıştı. Bu tartışmalı konular hakkında herkes görüşlerini belirtti ve güzel bir tartışma ortamı oldu. Çok güzeldi. Sana da bu konulardan ve bu konular hakkında neler düşündüğümüzden bahsetmek istiyorum.

Sorun: "Okullarda öğrencileri değerlendirmek için yazılı sınav yapılmalı mıdır?"	Güçlü (A)	Zayıf (B)
11. Simay: Bence evet. Çünkü okulda bize çok fazla şey öğretiyorlar ve öğretmenlerimiz bunların ne kadarını öğrendiğimizi bilmek istiyorlar. Yazılılar bunu tespit etmek için iyi bir yoldur.		
12. Tuana: Bence hayır. Çünkü yazılılar çok uzun sürüyor ve ben sıkılıyorum. Ayrıca öğretmenlerim de sonuçları çok geç açıklıyor.		
13. Emir: Bence hayır. Çünkü ben yazılı olmayı hiç sevmiyorum. Ayrıca hep de düşük not alıyorum.		

Sorun: "Teknoloji dünya için faydalı mıdır yoksa zararlı mıdır?"	Güçlü (A)	Zayıf (B)
14. Simay: Bence faydalıdır. Örneğin günümüzde teknoloji sayesinde birçok hastalığı teşhis ve tedavi edebiliyoruz.		
15. Tuana: Bence faydalıdır. Örneğin ulaşım araçları da teknolojinin bir ürünüdür. Bu sayede istediğimiz yerlere rahatça gidebiliyoruz.		
16. Emir: Bence faydalıdır. Örneğin her gün oynadığım oyunumu teknoloji sayesinde oynayabiliyorum.		
17. Nejdet: Bence zararlıdır. Örneğin teknoloji hayatımızın her alanında vardır ve hayatımızı çok kolaylaştırır. Ancak bu durum bizi tembelliğe ve hareketsizliğe sürüklüyor. Tembellik ve hareketsizlik sağlığımız için kötüdür, değil mi?		
18. Belinay: Bence faydalıdır. Teknoloji olmazsa televizyon da olmazdı. O zaman en sevdiğim diziyi nasıl izlerdim?		

3. TÜMDENGELİM

Tümdengelim, genel olaylardan ve ilkelerden hareketle öznel olaylar hakkında yargıya ulaşma olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle genel bir durum ya da ifadeden özele ulaşmayı amaçlayan akıl yürütme biçimidir. Bu testte Simay'ın günlüğünden metinler ve bu metinlerin altında bazı ifadeler yer almaktadır. Sorulara cevap verirken, kutucuklarda yer alan bütün ifadeleri **doğru olarak** kabul ediniz. Sizden beklenen önermelerdeki bilgilerin doğruluğunu tartışmak ya da bu konuda karar vermek değildir. Lütfen soruları cevaplarırken, kutucuklarda bulunan bütün bilgileri doğru olarak kabul edin ve cevap verirken **ön yargılarınızın** ve **önceki bilgilerinizin** size etkilemesine izin vermeyiniz. Cevap verirken sadece okuduğunuz ifadeye bulunan **bilgilere bağlı kalınız**.

Soruları cevaplamaya başlamadan önce aşağıdaki örneği dikkatli bir şekilde inceleyiniz.

ÖRNEK

İfade: "Bütün kuşlar uçabilir. Güvercin de bir kuştur."

1. Yukarıdaki ifadeye göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A. Güvercin uçabilir.
- B. Güvercinler simit yemeyi sevmez.
- C. Güvercinler genelde gri renkte olurlar.
- D. Güvercinler uçamaz.

Yukarıdaki örneğin doğru cevabı A'dır. İfadedeki bütün söylenenleri doğru kabul edeceğimize göre, güvercinin uçabildiği cümlesi doğru seçenek olmaktadır. Ancak güvercinlerin genelde gri renkte olduğunu söyleyen C seçeneği doğru bir cümle olmasına rağmen, ifadedeki cümlelerden çıkartılmadığı için bu sorunun doğru cevabı olamamaktadır. Başka bir deyişle, hepimiz güvercinlerin genelde gri renkte olduklarını biliyoruz. Bu doğru bir cümledir. Ancak bu cümle yukarıdaki ifadeden çıkartılmadığı için doğru cevap değildir.

Şimdi Simay'ın günlüğünden alınmış olan aşağıdaki metinleri okuyabilir ve bu metinlerin altında verilen soruları cevaplayabilirsiniz. Doğru olduğunu düşündüğünüz seçeneği optik formda işaretlemeniz yeterlidir.

Lütfen bir sonraki sayfaya devam ediniz... 5

Birinci Metin

29 Mart 2018

Sevgili günlük,

Bugün okula tanımadığımız üç adam geldi. Onları koridorda dolaşırken gördük. Kim olduklarını çok merak ettik. Teneffüste kantindeyken kim olduklarını anlamaya çalıştık. Herkes kendi düşüncesini söyledi. Tabii kimin ne düşündüğünü sana da söyleyeceğim.

Simay: "Bütün müfettişler takım elbise giyer. Takım elbise giyen insanlar ciddidir. Ciddi insanlar her zaman mesafelidir. Bu adamlar takım elbise giyiyorlardı."

19. Yukarıdaki duruma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi **kesinlikle** doğrudur?

- A. Bu adamlar müfettiştir.
- B. Bu adamlar ciddi insanlar olmalı.
- C. Bu adamlar mesafeli davranmazlar.
- D. Bu adamlar müfettiş olamazlar.

Nejdet: "Yakasına ziyaretçi kartı takılmış olanlar, çocuğunu görmeye gelen velilerdir. Çocuğunu görmeye gelen veliler okulda çok fazla kalmazlar. Bu adamların yakasında ziyaretçi kartı kesinlikle görmedim."

20. Yukarıdaki duruma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi **kesinlikle** doğrudur?

- A. Bu adamlar öğretmenlerle konuşacaklardır.
- B. Bu adamlar çocuğunu ziyarete gelmemiştir.
- C. Bu adamlar okulda uzun süre kalmayacaklardır.
- D. Bu adamlar çocuğunu ziyarete gelmiştir.

Belinay: "Uzun olan herkes basketbol oynar. Basketbol oynayan herkes basketbol maçı izlemeyi sever. Basketbol maçı izleyenlerin hepsi, futbol maçı izlemeyi de sever. Bu adamların üçü de uzundu."

21. Yukarıdaki duruma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi **kesinlikle** doğrudur?

- A. Bu adamlar voleybolla ilgilidirler.
- B. Bu adamlar okuldaki futbol maçını izlemeye gelmiş seyirciler olabilirler.
- C. Bu adamlar basketbol oynamazlar.
- D. Basketbol maçı izlemek bu adamların ilgisini çekmez.

İkinci Metin

31 Mart 2018

Sevgili günlük,

Bugün sabah okul olmamasına rağmen erken kalktım. Dışarıdan bir ses duyunca pencereden baktım. Yan evimize birileri taşınyordu. Acaba bunlar kimdi? Bizimkilerin de bu konu hakkında en ufak bir fikri yoktu. Bu yüzden kahvaltı masasında tabii ki bu konu tartışıldı.

Simay'ın babası, Ali: "Geniş ailelerin eşyası çok olur. Eşyaları çok olan ailelerin evlerine yerleşmesi uzun sürer. Evlerine yerleşmesi uzun süren ailelerin ziyaretine hemen gidilmez. Evlerine yerleşmesi uzun süren ailelerin yardımına gitmek gerekir. Pencereden baktığımda eşyalarının çok olduğunu gördüm."

22. Yukarıdaki duruma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi **kesinlikle yanlıştır**?

- A. Bu aileye yardıma gitmemize gerek yoktur.
- B. Taşınan ailenin eve yerleşmesi uzun sürecektir.
- C. Taşınan aileyi ziyarete hemen gitmemeliyiz.
- D. Taşınan aile geniş bir ailedir.

Simay'ın annesi, Emine: "Beşiğı olan her ailenin bebeğı vardır. Bebek olan evlerden çok gürültü gelir. Yan eve beşik taşıdıklarını gördüm."

23. Yukarıdaki duruma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi **kesinlikle doğrudur**?

- A. Yan evden bebek sesi gelecektir.
- B. Yeni taşınan aile çok gürültü yapmayacaktır.
- C. Yan eve taşınan ailenin bebekleri yoktur.
- D. Yan eve taşınan aile kalabalıktır.

Simay: "Oyuncak olan evlerde çocuk vardır. Çocuk olan evlerden çocuk sesi gelir. Çocuk sesi gelen evlerde yaşayan aileler mutludur. Bu eve iki koli oyuncak taşıdıklarını gördüm."

24. Yukarıdaki duruma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi **kesinlikle yanlıştır**?

- A. Yan eve taşınan ailenin iki çocuğı vardır.
- B. Yeni evden çocuk sesi gelmeyecektir.
- C. Yan eve taşınan aile mutlu bir ailedir.
- D. Yan eve taşınan aile bazen kavga edecektir.

Nilay: "Cübbesi olan herkes avukattır. Bütün avukatlar çok para kazanır. Arabadan inerken kadının kolunda cübbe vardı."

25. Yukarıdaki duruma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi **kesinlikle doğrudur**?

- A. Yan eve taşınan ailenin lüks bir arabası vardır.
- B. Yan eve taşınan ailede bir avukat vardır.
- C. Yan eve taşınan ailenin gelir durumu iyi değildir.
- D. Yan eve taşınan ailenin annesi avukattır.

Üçüncü Metin

01 Nisan 2018

Sevgili günlük,

Bugün evimizin karşısındaki dükkanın camında asılı duran kiralık tabelasının kaldırılmış olduğunu gördüm. Birileri bazı malzemeler taşıyordu. Sanırım dükkan tutulmuş. Evdekilere sorduğumda, kimsenin karşısındaki dükkana ne açılacağını bilmediğini anladım. Ama gerçeği bilmeseler bile elbette bir fikirleri vardı.

Simay'ın babası, Ali: "Çiçek toprağı satan yerler çiçekçidir. Çiçekçilerde orkide bulunur. Orkide satan yerlerden orkide toprağı da alınabilir. Bu dükkana çiçek toprağı taşıyorlardı."

26. Yukarıdaki duruma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A. Karşısındaki dükkandan orkide bakımıyla ilgili malzemeler alınamaz.
- B. Karşısındaki dükkandan lale alınabilir.
- C. Karşısındaki dükkandan orkide alınabilir.
- D. Karşısındaki dükkana çiçekçi açılmayacaktır.

Simay'ın annesi, Emine: "Bütün mobilyacıların dükkanı büyüktür. Evlenmek üzere olan çiftler mobilyacılar gelir. O dükkan çok küçük."

27. Yukarıdaki duruma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A. Karşısındaki dükkandan yemek masası alınabilir.
- B. Karşı dükkana mobilya bakmak isteyenler gelecektir.
- C. Karşı dükkana evlenmek üzere olan çiftler gelmeyecektir.
- D. Karşı dükkana mobilyacı açılacaktır.

Simay: "Çok fazla sandalye ve masa olan yerler kafedir. Tüm kafelerde yemek yenilebilir. Yemek yenilebilen yerler çok kalabalık olur. Buraya çok sayıda sandalye ve masa taşıdıklarını gördüm."

28. Yukarıdaki duruma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A. Yeni açılacak dükkanda yemek yenilemez.
- B. Yeni açılacak dükkan çok kalabalık olacaktır.
- C. Karşısındaki dükkana bir kafe açılmayacaktır.
- D. Karşısındaki dükkanda parti verilebilir.

Nilay: "Bütün kasaplar et satar. Bütün kediler kasapların önünde gezmeyi çok sever. Karşısındaki dükkanın önünde çok fazla kedi dolaşıyordu."

29. Yukarıdaki duruma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A. Karşıya kıyma alınabilecek bir dükkan açılmayacaktır.
- B. Kediler karınlarını doyurmak için karşısındaki dükkana geleceklerdir.
- C. Karşısındaki dükkanın birçok müşterisi olacaktır.
- D. Karşısındaki dükkandan et alınabilir.

4. VARSAYIMLARIN FARKINA VARMA

Varsayım bir şeyin veya bir bilginin peşinen var olduğunu ya da doğru olduğunu kabul etme durumudur. Örneğin final maçına çıkmak üzere olan bir futbolcu “Bu akşam bu statta şampiyonluğumuzu kutlayacağız” derken, final maçını kazanacaklarını varsayıyordur.

Bu testte Simay’ın günlüğünden metinler ve bazı ifadeler yer almaktadır. Sizden beklenen o ifadelere göre altındaki varsayımların doğru olup olmadığına karar vermenizdir. Okuduğunuz ifadeden hareketle altta bulunan her bir varsayımın yapıldığını düşünüyorsanız, optik formda “**Varsayım doğrudur**” yani **A seçeneğini** eğer varsayımın ifadeyle ilgili olmadığını ya da varsayımın yapılmadığını düşünüyorsanız “**Varsayım yanlıştır**” yani **B seçeneğini** işaretleyiniz.

Soruları cevaplamaya başlamadan önce aşağıdaki örneği dikkatli bir şekilde inceleyiniz.

Örnek cümle: “Bence ekmeği bizim evin oradaki marketten almalıyız. Çünkü otobüste ayakta giderken bir de ekmeği taşımak istemiyorum.”	Varsayım Doğrudur (A)	Varsayım Yanlıştır (B)
1. Evlerinin oradaki markette ekmeği bulabileceklerdir.	X	
2. Otobüs kalabalık olacaktır.	X	
3. Evlerinin oradaki market kalabalık olmayacaktır.		X

Yukarıdaki örnekte verilen cümlede evlerine yakın olan markette ekmeği bulabilecekleri varsayılmaktadır. Ayrıca otobüste ayakta gideceklerini belirttiği için, otobüsün boş koltuk bulunamayacak kadar kalabalık olacağı varsayılmaktadır. Dolayısıyla 1. ve 2. **varsayımlar doğrudur**. Bu sebeple optik formda ilk iki soru için **A seçeneği** işaretlenmelidir. Ancak 3. cümlede verilen evlerinin oradaki marketin kalabalık olmayacağı **varsayımı yanlıştır**. Evlerinin oradaki marketin kalabalık olmama ihtimali doğru olsa bile, bu varsayım örnekte verilen ifadeden çıkartılmadığı için optik formda **B seçeneği** işaretlenmelidir.

Şimdi Simay’ın günlüğünden alınmış olan aşağıdaki metinleri okuyabilir ve bu metinlerin altında verilen ifadeleri ve varsayımları değerlendirebilirsiniz. Doğru olduğunu düşündüğünüz seçeneği optik formda işaretlemeniz yeterlidir.

Birinci Metin

28 Nisan 2018

Sevgili günlük,

Okulun bitmesine az kaldı. O yüzden bugün ailece oturup tatil planımızı yapmaya çalıştık. Nereye gideceğimizden tut nasıl gideceğimize kadar birçok şeyi konuştuk. Ancak herkes başka bir şey istedi ve bir türlü anlaşamadık. En iyisi herkesin tatil planımız hakkında düşüncelerini yazayım da, bu farklı fikirler altında yatan varsayımları bulayım.

Simay'ın babası, Ali: "Bence tatile uçakla gitmeliyiz. Çünkü o trafikte o kadar yolu arabayla gitmek istemiyorum ve tek şoför benim. Sonra yorgunluktan ilk günün tadını çıkartamıyorum."

<u>Yukarıdaki cümleden hareketle;</u>	Varsayım Doğrudur (A)	Varsayım Yanlıştır (B)
30. Simay'ın babası uzun süre araba kullanırsa yorulacaktır.		
31. Uçakla yolculuk etmek arabayla yolculuk etmekten daha ucuzdur.		
32. Tatil yolunda trafik çok rahat olacaktır.		
33. Uzak bir yere tatile gideceklerdir.		
34. Uçak seferlerinin olduğu bir yere tatile gideceklerdir.		

Simay: "Bence gelecek ay yapılacak olan jimnastik yarışması birinciliğimi kutlamak için tatile benim istediğim yere gitmeliyiz."

<u>Yukarıdaki cümleden hareketle;</u>	Varsayım Doğrudur (A)	Varsayım Yanlıştır (B)
35. Simay'ın jimnastik yarışmasına katılması derslerini etkileyecektir.		
36. Jimnastik yarışması çok yorucu geçecektir.		
37. Simay'ın yarışmadaki rakipleri onu çok az zorlayacaktır.		

Simay'ın kardeşi, Nilay: Bence arabamıza atlayıp birkaç farklı yerde kamp kurarak Ege kıyılarını gezebiliriz. Böylelikle hem temiz havanın ve doğanın tadını çıkartırız hem de doğum günü hediyesi olarak bana alacağınız fotoğraf makinemle birçok fotoğraf çekebilirim.

<u>Yukarıdaki cümleden hareketle;</u>	Varsayım Doğrudur (A)	Varsayım Yanlıştır (B)
38. Tatil için birkaç farklı yer gezmek yorucu olacaktır.		
39. Kamp tatili otel tatiline göre daha konforlu olacaktır.		
40. 5 yıldızlı bir otelde de doğanın tadı çıkartılabilecektir.		
41. Hava kamp kuracak kadar iyi olacaktır.		

5. YORUMLAMA

Bu testte Simay'ın günlüğünden metinler ve bu metinlerin altında bazı sorular yer almaktadır. Sizden beklenen bu soruları okuduğunuz metne göre cevaplandırmaktır. Soruları cevaplandırırken okuduğunuz metinde bulunan **bilgilerin tamamını doğru olarak kabul etmelisiniz**. Soruları cevaplamaya başlamadan önce aşağıdaki örneği dikkatli bir şekilde inceleyiniz.

Bugün sabah erkenden kalktım. Kahvaltımı yaptıktan sonra, okula gitmek üzere evden çıktım. Otobüsü beklemek için durağa doğru hızla yürüdüm. Ama durağa vardığımda otobüsü kaçırmış olduğumu fark ettim.			
	Metne Göre Doğru (A)	Metne Göre Yanlış (B)	Metinde Geçmiyor (C)
1. Sabah kahvaltıda reçel yemiştir.			X
2. Otobüse yetişmiştir.		X	
3. Otobüs durağına yürüyerek gitmiştir.	X		
4. Akşam geç yatmıştır.			X

Yukarıdaki örnek incelendiğinde, ikinci sorudaki ifade metine göre yanlışken üçüncü ifade doğrudur. Ancak birinci ve dördüncü soruda ifade edilen maddelerin doğru ya da yanlış olduğunu karar vermemiz için gerekli olan bilgi metinde bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu soruların doğru cevabı "Metinde Geçmiyor" seçeneğidir. Bu sebeple 3. soru için optik formda A seçeneğini, 2. soru için B seçeneğini, 1. ve 4. sorular için ise C seçeneğini işaretlemeniz gerekmektedir.

Şimdi Simay'ın günlüğünden alınmış olan aşağıdaki metinleri okuyabilir ve bu metinlerin altında verilen soruları cevaplayabilirsiniz. Doğru olduğunu düşündüğünüz seçeneği optik formda işaretlemeniz yeterlidir.

09 Mayıs 2018
Sevgili günlük, Bugün iyi bir gün müydü yoksa kötü bir gün müydü karar veremedim. Çünkü çok hareketli bir gündü ve türlü türlü şeyler oldu. Zaten sınıf olarak çok önceden TEMA gönüllüsü olmuştuk. Bugün bu kapsamda seçilmiş bir alana gittik ve orayı ağaçlandırdık. Bu alana da sınıfımızın adını verdik. Diktiğimiz ağaçlar büyüyecek ve orası bir ormana dönüşecek. Sertifikamızı da aldık ve okulun girişine astık. Buraya kadar her şey şahaneydi. Ama sonra işler biraz değişti. Arkadaş grubumuz arasında bir tartışma çıktı. Emir ve Nejdet arasında başladı tartışma; sonra Belinay ve Tuana da katıldı. Ben onları yatıştırmaya çalışsam da başarılı olamadım. Sonra hem Nejdet hem de Emir sanki karşı tarafı tutuyormuşum gibi beni suçladı. Neymiş Nejdet, Emir'e haber vermeden Mustafa ile buluşmuş ve maç yapmışlar. Bakalım sular ne zaman durulacak? Bir an önce işler normale döner diye umuyorum.

	Metne Göre Doğru (A)	Metne Göre Yanlış (B)	Metinde Geçmiyor (C)
42. Bugün hem iyi hem de kötü şeyler olmuştur.			
43. Simay bugün birden fazla işe koşturmuştur.			
44. Simay'ın okulunun girişinde birçok sertifika asılıdır.			
45. Simay kavgada taraf tutmak istememiştir.			

	Metne Göre Doğru (A)	Metne Göre Yanlış (B)	Metinde Geçmiyor (C)
46. Simay'ın arkadaş grubu arasında kavgayı başlatan Belinay'dır.			
47. Tuana kavgada Emir'in tarafını tutmuştur.			
48. Simay bir an önce aralarındaki bu kavganın bitmesini istemektedir.			

49. Yukarıdaki parçaya göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur? A. Simay Tema harici başka kuruluşlara da üyedir. B. Ağaç dikme etkinliğine sınıfın öğretmeni de gelmiştir. C. Simay ve bütün sınıf arkadaşları tema gönüllüsüdür. D. Emir, Nejdet'ten habersiz başka arkadaşlarıyla maç yapmıştır.
50. Yukarıdaki parçaya göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur? A. Aralarındaki kavgaya öğretmen de dahil olmuştur. B. Simay kavgada Emir'in tarafını tutmuştur. C. Simay ağaç dikmenin zor bir iş olduğunu düşünmektedir. D. Aralarında çıkan kavganın sebebi Emir'in alınganlığıdır.
51. Yukarıdaki parçaya göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur? A. Simay kavgayı yatıştırıcı bir tavır üstlenmiştir. B. Ağaç diktiği için sadece Simay'a sertifika verilmiştir. C. Ağaç dikmeye sadece sınıfta seçilen temsilciler gitmiştir. D. Emir çok kavgacı bir kişiliğe sahiptir.

ELEŞTİREL DÜŞÜNME TESTİ SONA ERMİŞTİR.